

Motion om utredning och utvärdering av investeringar i cykelåtgärder

Motion av Anders Lindman (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Anders Lindman (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionären föreslår att trafiknämnden ges i uppgift att utreda och utvärdera samtliga cykelåtgärder sedan 2018 utifrån en kostnads- och nyttoanalys samt att trafiknämnden ges i uppgift att redovisa den totala kostnaden för samtliga investeringar i cykelåtgärder sedan 2018.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att de senaste årens satsningar på förbättringar i infrastrukturen för cykel bidragit till en långsiktigt uppåtgående trend för cyklingen i Stockholms stad, att andelen cyklister som upplever trafikmiljön som säker ökat samt att koldioxidutsläppen från transportsektorn minskat och anser att ytterligare uppdrag till trafiknämnden i frågan inte är befogat.

Trafiknämnden anför att enskilda investeringar har olika hög samhällsekonomisk nytta men det krävs att olika typer av investeringar görs för att skapa ett sammanhängande, framkomligt, säkert och kapacitetsstarkt cykelväg nät.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att följa upp genomförda investeringar och att stadens styrsystem beaktar detta.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att förbättra förutsättningarna för cykling i såväl staden som stadsdelsnämndsområdet, både ur ett klimatomställnings- och ett folkhälsoperspektiv samt anser att staden löpande bör utvärdera

cykelsatsningarna, redovisa kostnaderna och att åtgärderna är så kostnadseffektiva som möjligt.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm ska vara Europas främsta cykelstad. Cykling leder till minskade växthusgasutsläpp, minskad trängsel och förbättrad folkhälsa och är samhällsekonomiskt lönsamt. För att få fler att cykla krävs att olika typer av investeringar görs för att skapa ett sammanhängande, framkomligt, säkert och kapacitetsstarkt cykelvägnät.

Sedan år 2012 har över 100 större unika projekt genomförts av trafiknämnden och cirka en femtedel av det primära nätet åtgärdats enligt cykelplanens standard. Cykeltrafiken har fördubblats de senaste 15 åren, vilket visar på att förbättrad cykelinfrastruktur leder till att fler väljer att cykla. Det är beklagligt att Sverigedemokraterna ifrågasätter nyttan av stadens cykelinvesteringar.

Bilaga

Motion om utredning och utvärdering av investeringar i cykelåtgärder, dnr KS 202/949-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 april 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Linnéa Vinge (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att tillstyrka motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att de senaste årens cykelinvesteringar behöver granskas. Genom en noggrann utredning med bland annat fältstudier önskar vi att trafikkontoret utvärderar nyttan med gjorda investeringar. Har stadens miljardinvesteringar i cykelbanor verkligen varit nödvändiga för en fungerande cykeltrafik eller skulle samma effekter varit möjliga att uppnå till en lägre kostnad.

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att delvis godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut

Att därutöver anföra

Investeringar i cykelinfrastruktur har sedan millennieskiftet bidragit till ett Stockholm där vi sett en stadig ökning i antalet cyklister samtidigt som biltrafiken minskar – en korrelation som är ett resultat av en långsiktig viljeyttring över skiftande majoriteter om att Stockholm ska vara en cykelstad i världsklass. Mycket finns kvar att göra och en hel del kan förbättras, men vi är på god väg.

Att offentliga investeringar med skattemedel ska följas upp och utvärderas är en självklarhet för varje ansvarstagande förvaltning. Centerpartiet finner trygghet i att besluten om vad som ska byggas var grundar sig i antagna strategier, utpekade cykelnät, expertisens analyser och trafiksimuleringar snarare än okulära besiktningar under begränsad tid på slumpvis valda platser.

Utöver att vi ställer sig frågande till vilka nya indikatorer motionären önskar att en kostnads- och nyttoanalys av samtliga cykelåtgärder sedan 2018 ska utföras utefter som inte redan har gjorts, samt hur cykelinfrastrukturens andel av större trafikprojekt ska särskiljas i ett sådant fall, finner vi det beklagligt hur motionens problemformulering ställer trafikslag mot varandra. I en stad med begränsade gaturum är fortsatta investeringar i sammanhängande cykelstråk samt åtgärdandet av felande länkar i sagda nät en ofrånkomlig vinst för såväl samhällsekonomi som framkomligheten. Det tål att upprepas att varje bilfärd som kan bli en promenad, cykeltur eller kollektivtrafikresa lämnar mer av vårt gemensamma gatuutrymme till andra ändamål, och underlättar i längden även för de som inte anser sig ha något annat val än att välja bilen.

Ärendet

Anders Lindman (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionären föreslår att trafiknämnden ges i uppgift att utreda och utvärdera samtliga cykelåtgärder sedan 2018 utifrån en kostnads- och nyttoanalys samt att trafiknämnden ges i uppgift att redovisa den totala kostnaden för samtliga investeringar i cykelåtgärder sedan 2018.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I maj 2022 beslutade kommunfullmäktige om en reviderad Cykelplan för Stockholm (dnr KS 2022/535) och i juni 2022 om en reviderad Framkomlighetsstrategi (dnr KS 2021/1699). Dessa styrdokument har bland annat målsättningen att öka andelen och antalet cyklister och göra det enklare och säkrare att cykla i hela staden. För att skapa och upprätthålla ett väl fungerande cykelvägnät med god framkomlighet och hög trafiksäkerhet görs investeringar i utbyggnad av primära stråk och andra cykelvägar i hela staden, samt reinvesteringar av befintliga cykelbanor och satsningar på drift och underhåll.

Kommunfullmäktige har varje år sedan 2013 beslutat om särskilda satsningar i trafiknämndens investeringsplan avseende förbättringar i infrastrukturen för cykel. Trafiknämnden har årligen, i samband med verksamhetsberättelserna, återrapporterat vilka åtgärder som har genomförts. I en bilaga till verksamhetsberättelse 2023 rapporterade trafiknämnden att de senaste årens satsningar på förbättringar i infrastrukturen för cykel har bidragit till en långsiktigt uppåtgående trend för cyklingen i Stockholms stad. De senaste 15 åren har antalet cykelpassager i innerstadssnittet ökat med nästan 100 procent. Även om väder och vind påverkar resultaten från cykelmätningarna så går det att se en tydlig trend att antalet cykelresor ökar i Stockholm.

Den positiva utvecklingen för cykling i Stockholms stad har uppmärksamrats av Region Stockholm, som sedan 2015 varje år delar ut Stockholms cykelpris. Just i år belönas den kommun som anses ha gjort mest för cyklingen de senaste tio åren. Vinnaren är Stockholms stad, med motiveringen:

Stockholms stad har med övertygelse och innovation utmanat normer, utvecklat ny kunskap och drivit på förändring för ökad cykling. Med tydliga prioriteringar under varierande politiska majoriteter har Stockholm blivit en förebild för cykelutvecklingen i länet och för omvärlden. Över 90 kilometer av de regionala

cykelstråken i Stockholms stad har byggts ut med hög standard, vilket har förbättrat förutsättningarna för regional och lokal cykling året om.

Ett sätt att utvärdera effekten av satsningen på cykelinfrastrukturen är att mäta cyklisternas upplevelse av trafiksäkerheten. Denna fråga har funnits i stadens medborgarundersökning sedan 2017, då utfallet var att 52 procent tyckte att det stämde att ”jag upplever trafiksäkerheten som säker för cyklister”. I 2024 års undersökning har andelen som upplever trafikmiljön som säker för cyklister ökat till 65 procent.

Stadsledningskontorets bedömning av nyttan med cykelsatsningarna är att den övergripande målsättningen har uppnåtts, det vill säga att öka framkomligheten, trafiksäkerheten och tryggheten för cyklister, och på så vis bidra till cykelplanens syfte att göra det enklare och säkrare att cykla och att öka andelen cyklister.

En av de övergripande målsättningarna i Stockholms stads nuvarande miljöprogram, liksom i dess föregångare, är att minska koldioxidutsläppen i Stockholm. Ett av medlen för att uppnå detta är och har varit att möjliggöra för stockholmarna att resa fossilfritt, genom att främja gång, cykel och kollektivtrafik och investera i infrastruktur för dessa transportsätt. Koldioxidutsläppen från transportsektorn i Stockholm har under de åtta senaste åren minskat från 1,1 miljoner ton (2015) till 0,8 miljoner ton (2023), vilket delvis bör kunna härledas till att andelen resor med cykel har ökat på bekostnad av resor med bil.

Angående motionärens farhåga om att allt för många parkeringsplatser försvinner i samband med utbyggnaden av cykelbanor kan stadsledningskontoret konstatera att detta saknar stöd i de mätningar som görs. I den senaste mätningen av nyttjandet av parkeringsplatserna i innerstaden (hösten 2024) blev utfallet att andelen lediga platser var 15,2 procent. Andelen har ökat varje år de senaste tre årens mätningar.

Sammantaget anser stadsledningskontoret att ytterligare uppdrag till trafiknämnden i denna fråga inte är befogat för närvarande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Mellan 2012-2022 investerades, enligt uppdrag i budget, 2 000 mnkr i cykelinfrastruktur och för åren 2023-2027 är 900 mnkr avsatt för framkomlighetsåtgärder för cykeltrafiken. Genom åren har över 100 större unika projekt genomförts av trafikkontoret inom ramen för cykelmiljarderna och cirka 10 km ny eller breddad cykelinfrastruktur har tillskapats och tillskapas årligen. Till detta

genomförs en mängd mindre punktåtgärder varje år för att förbättra och trimma exempelvis korsningar eller passager. Därtill anläggs cirka 2000 cykelparkeringar varje år och antalet parkeringsplatser har fördubblats sedan 2015.

Parallellt med utbyggnaden av cykelinfrastrukturen har cykeltrafiken i Stockholm ökat. En fördubbling har skett de senaste 15 åren. Samtidigt har inte antalet cykelolyckor ökat i samma takt utan antalet olyckor per år är i stort sett oförändrat. Utvecklingen är i linje med stadens framkomlighetsstrategi och stadens cykelplan med mål om att det ska bli enklare och säkrare att cykla och att antalet och andelen cyklister ska öka.

Samtliga investeringar för cykeltrafiken över 10 mnkr, tidigare 5 mnkr, beslutas av trafikinämnden. För ärenden över 50 mnkr tas beslut även av kommunfullmäktige. I genomförandebesluten redovisas vad som ska genomföras, till vilken kostnad samt vilka konsekvenser och avvägningar som gjorts. I slutredovisningarna redovisas vad som genomförts och vad det faktiska utfallet blev. Även de åtgärder som beslutas på delegation av trafikkontoret anmäls till trafikinämnden. Utöver genomförandebeslut och slutredovisningar redovisas status för framkomlighetssatsningen för cykel årligen i trafikkontorets verksamhetsberättelse.

För att göra cykeln till ett attraktivt färdmedel och för att uppnå målen om enklare och säkrare cykling samt öka antalet och andelen cyklister behövs ett sammanhållet cykelvägnät av god kvalitet. Enskilda investeringar har olika hög samhällsekonomisk nytta men det krävs att olika typer av investeringar görs för att skapa ett sammanhängande, framkomligt, säkert och kapacitetsstarkt cykelvägnät. Det är ett system av flera förbättringsåtgärder som har bidragit till ett ökat cyklande i Stockholm.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Anders Lindman (SD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är viktigt att följa upp genomförda investeringar och att avsedd effekt för genomförda åtgärder uppnås. Förvaltningen vill framhålla att stadens styrsystem beaktar detta. I verksamhetsberättelser, tertiärrapporter och genom revisioner följs stadens verksamheter löpande upp. I övrigt anser förvaltningen att trafikinämnden själva ska svara för vilken analysmodell som används, och i vilken omfattning totala kostnader kan redovisas samt effekten av olika åtgärder.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

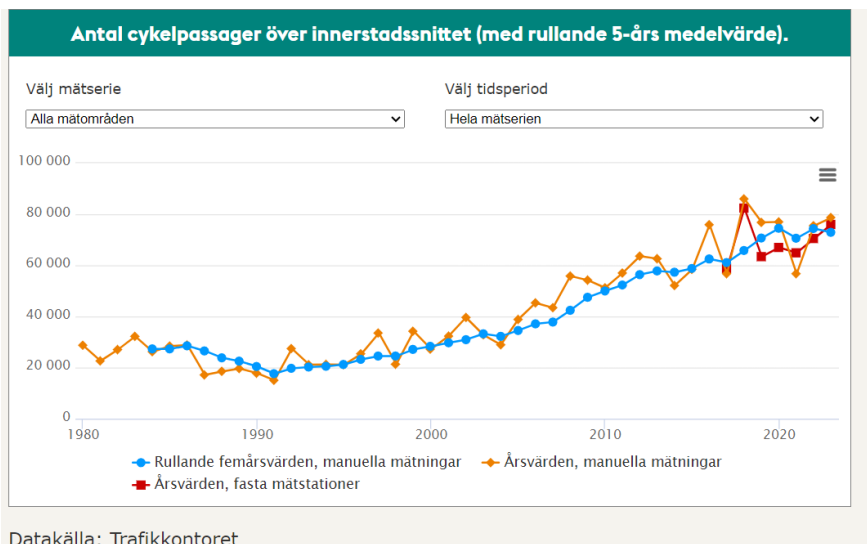
Reservation av Tapani Juntunen (SD), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser att det är viktigt att förbättra förutsättningarna för cykling i såväl staden som stadsdelsnämndsområdet, både ur ett klimatomställnings- och ett folkhälsoperspektiv.

Enligt trafikkontorets analys av cyklandet i staden är den långsiktiga trenden att cyklandet ökar. Mellan år 2006 och 2023 har de rullande femårsmedelvärdena nästan fördubblats. År 2023 uppmättes 78 700 passager vid mätpunkterna enligt de manuella mätningarna och vid de fasta mätstationerna uppmättes 76 000 cykelpassager över innerstadssnittet.

Antalet passager med cykel över innerstadssnittet mäts varje vår i maj-juni. Resultatet redovisas som ett femårsmedelvärde för att kompensera för den relativt stora variationen mellan enskilda år som kan bero på dåligt väder eller andra tillfälliga omständigheter.

Datakälla: Trafikkontoret

Källa: www.miljobarometern.stockholm.se/trafik/cykeltrafik/antal-cykelpassager/

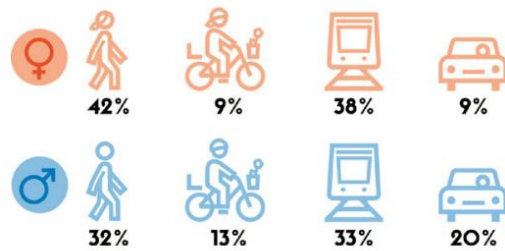
Förvaltningen är positiv till den höga ambitionsnivån som pekas ut i Cykelplan för Stockholm stad och att staden löpande bör utvärdera cykelsatsningarna, redovisa kostnaderna och att åtgärderna är så kostnadseffektiva som möjligt.

Jämställdhetsanalys

Könsfördelningen avseende andelen cykelresor i staden är relativt jämnt.

Kvinnor och mäns resande inom staden

Män gör två tredjedelar av alla bilresor i Stockholms stad. Kvinnorna står för en nästan lika stor andel av alla gång- och kollektivtrafikresorna. Fördelningen av cykelresorna är jämnare mellan könen. Hur mäns respektive kvinnors alla resor fördelas mellan olika färdmedel syns i figur 9 nedan.

Figur 9. Kvinnors och mäns resande

Källa: Resvaneundersökning 2019, andelar av antal resor inom Stockholms stad gjorda av boende i Region Stockholm (inklusive stockholmare) >15 år, alla veckodagar, huvudfärdmedel. Två procent övriga färdmedel

Källa: Framkomlighetsstrategin Dnr: T2021-02217 | Utgivningsdatum: 2022

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation av Anders Lindman (SD)

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande:
Sverigedemokraterna anser att de senaste årens cykelinvesteringar behöver granskas. Genom en noggrann utredning med bl.a. fältstudier önskar vi att trafikkontoret utvärderar nyttan med gjorda investeringar. Har stadens miljardinvesteringar i cykelbanor verkligen varit nödvändiga för en fungerande cykeltrafik eller skulle samma effekter varit möjliga att uppnå till en lägre kostnad.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Anders Lindman (SD)

Se reservation under trafiknämnden.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Tapani Juntunen (SD)

Se reservation under trafiknämnden.